

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.097/2018/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Budaházi János) által képviselt felperesnek - a dr. Ádám Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. december 13. napján kelt 10.P.20.119/2017/37. számú ítélete ellen a felperes részéről 39. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 106 207 (százhatvenc-kétszázhet) Ft másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására 267 609 (kétszázhatvanhétezer-hatszázkilenc) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes az általa megvásárolni kívánt Ford Focus C-MAX típusú gépjármű vételárának finanszírozása céljából 2006. október 6. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperes jogelődjével, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt.-vel (továbbiakban: alperes). A felek az egyedi szerződésben rögzítették a kölcsön összegét (5 467 770 Ft), a törlesztőrészek összegét (havi 59 618 Ft), azok számát (120), az összes törlesztőrészlet összegét), a mértékadó devizanemet (CHF), valamint az ún. kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolási módját (fix devizakonstrukció). Megállapodtak abban, hogy a szerződés elválaszthatatlan részét képezi az alperes általános szerződési feltételeket tartalmazó **(üzletszabályzat száma)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.).

A szerződést az alperessel kötött együttműködési megállapodás alapján az alperes nevében és képviselőtében a **(H.)** Kft. alkalmazottja, tanú 3 írta alá, akinek eljárását utóbb az alperes jóváhagyta.

A peres felek a kölcsönszerződés biztosítására 2006. október 13-án opciós szerződést kötöttek, amely szerint az alperes javára vételi jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés alapján a gépjármű törzskönyve az alperes birtokába került.

Az alperes 2011. július 14-én a felperes fizetési késedelmére hivatkozva azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést. Ezt követően a felek a szerződésüket „helyreállították”, majd az

alperes 2012. szeptember 13-án ismételten felmondta azt, egyúttal bejelentette, hogy opciós jogát gyakorolja. Az alperessel szemben még ezt megelőzően végrehajtási eljárás indult, amelynek során az önálló bírósági végrehajtó 2012. augusztus 29. napján a gépjárművet lefoglalta és a forgalomból kivonatta. A gépjármű-nyilvántartásban az opciós jog és a lefoglalásra vonatkozó záradék jelenleg is szerepel.

Az alperes a 2014. évi XL. törvény által előírt elszámolást elvégezte, abban a tisztességtelenül felszámított összeget 106 097 Ft-ban, míg a felperes fennmaradó tartozását 4 847 306 Ft-ban határozta meg. Az elszámolás felülvizsgálnak tekinthető.

A felperes keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, ennek jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását és az ennek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként annak a megállapítását kérte, hogy a 2012. szeptember 13-án fennálló tartozásának összege 2 102 185 Ft. Kérte továbbá kötelezni az alperest a perbeli gépjármű törzskönyvének a kiadására, továbbá az illetékes hatóságot megkeresni a vételi jog és az elidegenítési és terhelési tilalom gépjármű-nyilvántartásból történő törlése végett.

Keresetének indokai szerint:

- tisztességtelenek, s ezáltal a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 209. és 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmisék a szerződésnek azok a rendelkezései, amelyek az árfolyamkockázatot rá hárítják, mivel az alperes az árfolyamkockázatról nem adott megfelelő tájékoztatást, megsértve ezzel a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint az 1959-es Ptk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat;
- a tájékoztatási kötelezettség megsértése a szerződés egészének a semmisségét eredményezi a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján;
- a szerződés alaki hibában szenved, mert - a Hpt. 47. § (1) bekezdését megsértve - az alperes nevében azt nem két igazgatósági tag együttesen írta alá, emellett a szerződést aláíró kereskedő, illetve alkalmazottjának képviseleti joga nem igazolt, a szerződést nem cégszerűen írta alá, és a kereskedő nem rendelkezett az alperes részére végzett ügynöki tevékenységhez szükséges PSZÁF engedéllyel;
- a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul (1959-es Ptk. 227. §), mert annak alapján a felvett kölcsön többszörösét kell visszafizetni;
- a szerződés jóerkölcsbe ütközik, mert az alperes megsértette a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét;
- a szerződés az alperes szándékai szerint ténylegesen tőzsdei befektetésre irányuló szerződés, az ehhez szükséges jogosultsággal azonban az alperes nem rendelkezett, és erről őt (a felperest) sem tájékoztatta, ezért a szerződés jogszabályba ütközik;
- a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiba ütközik, mivel nem tartalmazza a szerződés tárgyát, és mivel abból nem állapítható meg, hogy az alperes a szerződéskötéskor illetve a törlesztések teljesítésekor milyen árfolyamon számol;
- a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába és 210. § (1), (2) bekezdésébe ütközik, mivel nem tartalmazza az ügyleti kamatlábat, és mivel a felek a szerződés ezen lényeges tartalmi elemében írásban nem állapodtak meg;
- a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja alapján semmis az opciós szerződés érvénytelenségének következtében;
- a kölcsönszerződés érvénytelen az 1959-es Ptk. 210. § (1) bekezdése alapján, mivel a szerződéskötéskor abban a téves feltevésben volt, hogy az árfolyamkockázat miatt a szerződés teljes időtartama alatt a törlesztőrészek összege nem fogja meghaladni a bevizsgált jövedelmét és a gépkocsi fedezeti értékét;

- az opciós szerződés érvénytelen, mivel a vételi jog kikötése 5 évet meghaladó időtartamra történt, ezért az az 1959-es Ptk. 375. § (4) bekezdése szerint a vételi jogra is irányadó 374. § (2) bekezdésébe ütközik.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kizárólag a kamatláb feltüntetésének hiánya miatt ismerte el a szerződés érvénytelenségét, azt kérte kiküszöbölni és a szerződést érvényessé nyilvánítani az ügyleti kamat éves %-os értékének a meghatározásával. Véleménye szerint a visszafizetendő kölcsönösszeg és a nyújtott kölcsön különbözetét a futamidő éveinek számával elosztva kiszámítható az éves kamatösszeg, így a Hpt. 213 § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenségi ok kiküszöbölhető.

Hangsúlyozta, a Hpt. 6. §-a szerinti pénzügyi vállalkozás, nem pedig hitelintézet, így rá a Hpt. 47. §-a nem alkalmazandó. Kiemelte, a közte és a kereskedő közötti együttműködési megállapodás alapján a kereskedő alkalmazottja jogosult volt a szerződést a nevében és képviselőjében aláírni, míg eltérő álláspont esetén a szerződést aláíró személy álképviselőnek minősül, akinek eljárását utóbb jóváhagyta.

Állította, hogy a szerződéskötéskor a felperes kézhez kapta a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatot, annak V.6. pontja alapján pedig kötelezettséget vállalt a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázat viselésére, a kapott tájékoztatás megfelelt a 2/2014. PJE rendelkezéseinek. Hangsúlyozta, a felperes tisztában volt azzal, hogy deviza alapú szerződést kötött, a szerződés tartalmazza a törlesztőrészletek összegét, a törlesztési időpontokat.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a peres felek között 2006. október 19. napján létrejött **(kölcsönszerződés száma)**. számú kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat értékét évi 6,52 %-ban határozta meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 167 800 Ft, míg az alperest 32 900 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte az állam javára. A felperest ezen felül 149 804 Ft perköltség alperes javára történő megfizetésében marasztalta.

Határozatának indokolásában az ügyleti és szervezeti képviselőre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket ismertetve rámutatott, az alperes pénzügyi vállalkozás, így rá nem alkalmazandó a Hpt. 47. § (2) bekezdésében foglalt kettős aláírásra vonatkozó követelmény, a pénzügyi vállalkozás képviselőjében egyetlen személy aláírhatta a szerződést, így az alaki hibában nem szenved. Kiemelte, az alperes a szerződést a maga részéről teljesítette, ezzel ráutaló magatartással a szerződést jóváhagyta, így nem állapítható meg a felperes által hivatkozott álképviselő sem.

Alaptalannak ítélte a felperes hivatkozását az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányát illetően is, álláspontja szerint az üzletszabályzat V.6. pontjából, valamint egyéb rendelkezéseiből (I.6., I.7., I.17., I.22., I.24., I.25.b) és c) pont) egyértelmű és világos lehetett a felperes számára, hogy az ügylet árfolyamkockázattal jár, az kizárólag őt terheli, annak nincs felső határa. Hangsúlyozta, ha a felperes kellő figyelmességgel, körültekintéssel elolvasta az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, úgy előre felismerhette volna, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. Utalt arra, a felperes az árfolyamváltozás elszámolási módjaként a fix devizakonstrukciót választotta, így tisztában kellett lennie azzal, hogy az árfolyamváltozásra tekintettel a futamidő megnövekedhet. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét illetően kifejtette, az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítését az alacsonyabb kamat, illetve törlesztőrészlet kompenzálta, ezáltal egyoldalú előny hiányában tisztességtelen kikötésről nincs szó, a tájékoztatás akkor tisztességtelen, ha kifejezetten félrevezető, megtévesztő jellegű, ezt azonban a felperes nem bizonyította.

Alaptalannak minősítette a felperes hivatkozását a szerződés jóerkölcsbe ütközését illetően is.

A Hpt. 213 § (1) bekezdés e) pontja alapján sem találta megállapíthatónak a szerződés érvénytelenségét. A 6/2013. PJE határozat III.2.a. pontjában és az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglaltakra hivatkozva hangsúlyozta, nem szükséges, hogy a kölcsönadott folyósított összeg, illetve a törlesztőrészletek összege a szerződésben tételesen meghatározásra kerüljön, elegendő, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva, ez pedig a perbeli kölcsönszerződés esetén megtörtént.

Kifejtette, a kölcsönszerződés nem irányult lehetetlen szolgáltatásra, miután mindkét fél szolgáltatása pénzzolgáltatás volt, az pedig a pénz alapján működő gazdasági rendszerben nem minősül lehetetlen szolgáltatásnak.

A szerződést nem tekintette sem a Tpt., sem a Bszt. hatálya alá tartozónak, kiemelve, a felperes sem állította, hogy részére az alperes befektetési szolgáltatást végzett, önmagában a szerződés deviza alapúsága pedig nem jelenti azt, hogy az ügylet befektetési elemeket is hordoz.

A szerződés érvénytelenségét kizárólag a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján, azaz arra figyelemmel ítélte megállapíthatónak, hogy az nem tartalmazza az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét. Ezt az érvénytelenségi okot az alperes által elvégzett felülvizsgált elszámolás adatainak alapulvételével orvosolhatónak ítélte és az induló ügyleti kamatlábat 6,52 %-ban meghatározva a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította.

A törzskönyv kiadása iránti keresetet illetően megállapította, az alperes a szerződést két ízben mondta fel, azonban az első felmondást követően a szerződés „helyreállításakor” a felek nem rendelkeztek az időközben megszűnt opciós jog ismételt alapításáról, így az alperes az opciós joga alapján a gépjárművön tulajdonjogot nem szerezhetsz. Lényegesnek ítélte ugyanakkor, hogy időközben a perbeli gépjármű végrehajtás keretében lefoglalásra került, ezért azon a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 104. § (3) bekezdése alapján elidegenítési és terhelési tilalom áll fenn, így a 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 84. § (4) bekezdése szerint a törzskönyv kizárólag a korlátozás által meghatározott jogosult részére adható ki, ezért annak kiadását a felperes megalapozottan nem kérheti.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása, a keresetének helyt adó döntés meghozatala iránt. Fenntartotta álláspontját, hogy a kölcsönszerződést az alperes két igazgatósági tagjának együttes aláírásával kellett volna ellátni, az alaki hiba az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyásával nem orvosolható. Emellett a kereskedő nem rendelkezett PSZÁF engedéllyel, így az alperes nevében hitelezéssel kapcsolatos tevékenységet sem végezhetett.

Állította, az árfolyamkockázatról, annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról nem kapott tájékoztatást, az írásbeli tájékoztatás azt nem helyettesíti, így az árfolyamkockázatot a fogyasztóra hárító szerződési rendelkezések tisztességtelenek, ezért csak a szerződésben vállalt havi törlesztőrészletek megfizetésére kötelezhető. Állította, a hiányos tájékoztatással az alperes őt megtévesztette, e tévedését a keresetlevél benyújtásakor ismerte fel, így megtámadási jogát határidőben gyakorolta. Jóerkölcsbe ütközőnek tekintette, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás ellenére az alperes nem váltotta át a kölcsöntartozást forintra.

Fenntartotta, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján is érvénytelen, mert nem tartalmazza CHF devizanemben a kölcsön, illetve a törlesztőrészletek összegét, nem állapítható meg, hogy milyen árfolyammal kell számolni, illetve az alperes a napi több árfolyamból melyiket veszi figyelembe. Kifogásolta, hogy az alperes az árfolyamokat maga határozhatja meg, ami nem átlátható, nem kiszámítható, nem érthető, ezáltal tisztességtelen.

Megismételte az ügyleti kamatláb hiányával, a lehetetlen szolgáltatással és a befektetési ügylettel kapcsolatos érveit.

A törzskönyv kiadását illetően kiemelte, az opciós szerződés az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdése, valamint a Hpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja alapján semmis, ezáltal az alperes köteles a törzskönyv kiadására.

Az alperes érdemi ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult az elsőfokú eljárásban kifejtett indokaira figyelemmel.

A fellebbezés **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetéseivel, döntése indokaival az ítéletábra maradéktalanul egyetért, ezért ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján annak helyes indokai alapján helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakra kíván rámutatni.

A perbeli kölcsönszerződésre a Hpt. 210. § (1) bekezdése írásbeli alakot rendel, ami azt jelenti, hogy a szerződés lényeges tartalmi elemeit, így a szolgáltatást és ellenszolgáltatást abban fel kell tüntetni, továbbá a szerződésnek tartalmaznia kell a felek megnevezését, a felek, avagy képviselőik aláírását. A perbeli szerződés írásba foglalása kétségtelenül megtörtént, az arról készült okirat a fenti tartalmi elemeket is magában foglalja, így alaki hibában nem szenved. A felperes álláspontjával ellentétben a képviseleti jog hiányának vagy hibájának következménye nem a szerződés alaki érvénytelensége, hanem az, hogy a képviselőként fellépő személy álképviselőnek minősül, az álképviselő eljárásának jogkövetkezménye pedig attól függően alakul, hogy a képviselt személy az álképviselő eljárását utóbb jóváhagyja vagy nem. Utólagos jóváhagyás esetén úgy kell tekinteni, mintha az álképviselő szabályszerű meghatalmazással járt volna el, ezért ilyen esetben a bíróság nem alkalmazhatja az érvénytelenség jogkövetkezményeit, míg utólagos jóváhagyás hiányában az álképviselő jognyilatkozata a képviseltet nem köti, így ilyen esetben kölcsönös akaratnyilatkozat hiányában a szerződés nem jön létre (1959-es Ptk. 221. § (1) bekezdés, BH1993. 181, BDT2014. 3109, EBH2004. 1146.). Jelen ügyben - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott - az alperes képviseletében eljáró és a kölcsönszerződést aláíró kereskedő eljárását az alperes utóbb - részben a kölcsönszerződés alapján őt terhelő szolgáltatás teljesítésével, azaz a kölcsönösszeg folyósításával mint ráutaló magatartással, részben kifejezett nyilatkozatával is - jóváhagyta, így a szerződést aláíró kereskedő illetve alkalmazottja képviseleti joga igazolásának hiánya sem eredményezné sem a szerződés létre nem jöttét, sem érvénytelenségét. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen állapította meg, hogy az autókereskedő alkalmazottjának képviseleti jogát megfelelően igazolja az alperes jogelődje és az autókereskedő között létrejött, a periratok között elfekvő együttműködési megállapodás, továbbá a kereskedő részéről a munkavállalója részére szóló munkaszerződés (9/A/5., 6., 7.). Mindenben osztja továbbá az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az érvelését is, miszerint az alperesre mint pénzügyi vállalkozásra a Hpt. hitelintézetekre vonatkozó 47. § -a nem irányadó, az autókereskedő szerződést aláíró alkalmazottja pedig nem szervezeti, hanem ügyleti képviselőként járt el a szerződéskötés során, így képviseleti jogára és az aláírásával szembeni követelményekre sem a Gt., sem a Ctv. szervezeti képviselőre irányadó szabályai nem vonatkoznak. Minderre figyelemmel a felperes a szerződés alaki hibájára megalapozottan nem hivatkozhat.

Alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése is, hogy a kereskedő, mint a Hpt. 2. sz. melléklet I.12.b) pontja szerint minősülő ügynök nem vállalhatott volna az alperes kockázatára önállóan kötelezettséget, az önálló kötelezettségvállalásra jogosult „a” típusú ügynöki tevékenységhez szükséges PSZÁF engedéllyel pedig nem rendelkezett. Nincs ugyanis perdöntő jelentősége annak, hogy a kereskedő a szerződés megkötésekor „a”, vagy „b” típusú ügynökként járt

el, illetve hogy rendelkezett-e PSZÁF-engedéllyel. Az engedély hiánya ugyanis legfeljebb közjogi szankciókat vonhatott volna maga után, de a polgári jogi szerződés érvényességét nem érinti. Ettől eltérő álláspont sem eredményezheti azonban a felperes kereseti kérelmének megalapozottságát. A Hpt. 2. sz. melléklet I.12.a) pontja értelmében ugyanis a pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló ügynöki tevékenység a Hpt. 3. § (3) és (4) bekezdése szerint abban az esetben kötött a Felügyelet engedélyéhez, ha az ügynök a pénzügyi intézmény javára, nevében, felelősségére és kockázatára folytat ügynöki tevékenységet. Jelen esetben viszont a kereskedés a Hpt. 2. sz. melléklet I.12.b) pontjában szabályozott ügynöki tevékenységet végezhetett, azaz a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan nem vállalhatott kötelezettséget. A periratokhoz 9. sorszám alatt csatolt együttműködési megállapodás 3. pontjából kitűnően ugyanis a kereskedő csak abban az esetben köthette meg a szerződést az alperes képviselőjében eljárva, ha azt az alperes előzetesen írásban engedélyezte. Ezzel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a kereskedő a) típusú ügynöki tevékenységeket végzett, ilyen bizonyítást azonban a felperes felajánlani nem tudott.

Osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást illetően is, az ott kifejtett helytálló érveket megismételni nem kívánja. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel viszont kiemeli, a felperes álláspontjával ellentétben az alperesnek nem volt az árfolyamkockázattal kapcsolatban szóbeli tájékoztatási kötelezettsége, azt sem törvény, sem a 2/2014. PJE határozat nem írta elő számára. A felperes személyes meghallgatásából kitűnően ugyanakkor az alperes részéről elhangzott az árfolyamkockázatot illetően szóbeli tájékoztatás, amit a felperes nyilvánvalóan megértett, hiszen ennek ismeretében döntött a fix devizakonstrukció mellett, különös tekintettel arra, hogy a futamidő alatt változatlan összegű törlesztőrészekkel kívánt teljesíteni. Azt nem bizonyította a perben, hogy olyan tartalmú hitelt érdemlő tájékoztatást kapott az alperestől, hogy az árfolyamváltozás folytán fizetési kötelezettségei csupán néhány ezer forinttal emelkedhetnek. Ennek egyebekben ellentmond az Üsz. I.23. pontja, amely a rendkívüli árfolyameseményt 25 %-os mértéket meghaladó árfolyamváltozásként definiálja, ami a fizetési terhek jelentős növekedését eredményezhette. Ha pedig a felperes valóban csak jelentéktelen mértékű törlesztőrészlet emelkedésre számított volna, ez nem indokolta a fix devizakonstrukció választását. Összességében megállapítható, hogy a perbeli esetben az árfolyamváltozásra vonatkozó alperesi tájékoztatás kielégíti a 6/2013 és 2/2014-es PJE-ben foglalt követelményeket, ezért az abból eredő többletterhek viselése alól a felperes nem mentesülhet.

A felperes az eljárás során az árfolyamváltozásról való hiányos tájékoztatásra alapítottnan megtámadta a perbeli szerződést tévedésre, téves feltevésre hivatkozással és állította, hogy a keresetindítással ismerte fel a tévedése tényét, ezért megtámadási jogát határidőben gyakorolta. Az elsőfokú bíróság a felperes e kereseti kérelmét illetően nem hívta fel az alperest érdemi ellenkérelem előterjesztésére, e mulasztást azonban az ítéltábla pótolta az eljárása során. Az alperes a fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozatában vitatta a tévedés tényét, álláspontja szerint ugyanis az ügylet árfolyamkockázata a felperes számára a szerződéskötéskor felismerhető volt. Hivatkozott emellett a megtámadási jog gyakorlásának elkészttségére arra figyelemmel, hogy megítélése szerint a megtámadásra nyitva álló egyéves határidő a szerződéskötéstől számítandó.

Az alperes védekezésére figyelemmel az ítéltábla e körben elsődlegesen azt vizsgálta, határidőben élt-e a felperes a megtámadási jogával. Az 1959-es Ptk. 236. § (1) bekezdése értelmében a megtámadási határidő egy év, amely tévedés, megtévesztés esetén annak felismerésekor kezdődik [1959-es Ptk. 236. § (2) bekezdés a) pont]. Jelen esetben az alperes a kölcsönszerződést első ízben 2011. júliusában mondta fel a felperes fizetési késedeleméből eredő szerződésszegésére hivatkozással, így a felperes legkésőbb e felmondás kézhezvételével tudomást szerzett arról, hogy az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettsége jelentős összegű, így az általa hivatkozott

tevédesét legkésőbb ekkor felismerhette, az ettől számított egy éven belül azonban a szerződést nem támadta meg, megtámadási jogát csak a 2017. január 19. napján indult eljárás során gyakorolta, ami ennél fogva elkészt, így annak érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor.

A felperes a szerződés jóerkölcsbe ütközését arra alapította, hogy az alperes annak ellenére sem váltotta át a kölcsöntartozást forintra, hogy azt az árfolyam kedvezőtlen változása indokolta tette volna. Az érvénytelenség okának - jelen esetben a szerződés jóerkölcsbe ütközésének - a szerződéskötés időpontjában kell fennállnia. Az, hogy az időközben bekövetkezett árfolyamváltozás indokolta tette-e a kirovó pénznemet illetően a szerződés módosítását - a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. A szerződési terheknek a szerződés megkötését követő - előre nem látható - egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető. A felperes lényegében magát a deviza alapú konstrukciót támadta, a Kúria 6/2013. PJE határozat azonban egyértelműen amellelt foglalt állást, hogy a deviza alapú szerződés - önmagában a deviza alapúságára tekintettel, azaz amiatt, hogy a kedvezőbb kamatérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik - nem lehet jóerkölcsbe ütköző (6/2013. PJE 2. pont).

A felperes arra alapítottan ítélte a perbeli kölcsönszerződést a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjába ütközőnek, mert véleménye szerint az nem tartalmazza, hogy a kölcsönösszeget és a havi törlesztéseket milyen árfolyammal kell átszámolni, emellelt az alperes egyoldalúan maga határozhatja meg az általa alkalmazott árfolyamot. Álláspontja azonban téves, az egyedi szerződés elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatnak ugyanis nincs az alperest az alkalmazott árfolyam egyoldalú módosítására feljogosító rendelkezése, így az alperesnek nincs módja az alkalmazandó árfolyam önkényes meghatározására. Emellelt az Üsz. I. 22. és I.24. valamint I.25. pontjaiból kiderül, hogy az átszámítás során milyen árfolyam alkalmazását írta elő a szerződés, ennek ugyanakkor nincs érdemi jelentősége, mert a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) szerint a különmemű devizaárfolyamok alkalmazása tisztességtelen, ezáltal semmis, a 3. § (2) bekezdésében foglaltak szerint pedig a szerződésből a semmisség miatt „kihulló rendelkezések” helyébe mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép a 3. § (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel. Mindebből következően a perbeli szerződés tartalmát a forintban meghatározott kölcsönösszeg CHF-re történő átszámítása során alkalmazandó árfolyam tekintetében a DH1 tv. 3. § (1) és (2) bekezdése ex tunc, azaz a szerződéskötés időpontjára visszamenő hatállyal módosította, amely módosított tartalom alapján a kölcsön CHF-re átszámított összege egyértelműen kiszámítható (a kölcsön összege x a CHF folyósítás napján érvényes MNB hivatalos árfolyama). Ez irányadó a törlesztőrészletek tekintetében is.

Nem fogadható el az a felperesi érvelés sem, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, emiatt az 1959-es Ptk. 227. § (2) bekezdése alapján semmis. E tekintetben is utal az ítéletábla arra, hogy az érvénytelenség okának a szerződéskötés időpontjában kell fennállnia, az utóbb bekövetkezett körülményváltozások az érvénytelenség megállapítására okot nem adnak. Ebből következően a felperes fizetési terheinek elnehezülése, vagyis az a körülmény, hogy a megemelkedett törlesztőrészletek megfizetésére nem képes, nem jelent lehetetlen szolgáltatásra vállalt kötelezettséget. A szerződéskötés időpontjában a felperes a fizetési kötelezettségének eleget tudott tenni, az, hogy a jelenlegi jövedelme már nem biztosít fedezetet a megemelkedett törlesztőrészletek teljesítésére, nem eredményezi a szerződés 1959-es Ptk. 227. § (2) bekezdésére alapított semmisségét.

Osztja az ítéletábla az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a szerződésnek egyetlen olyan kitétele sincs, amely befektetési tevékenységre utalna, önmagában az ügylet deviza alapúságából erre nem lehet következtetést levonni. Közömbös az a felperesi hivatkozás is, hogy a

befektetési tevékenység az alperes eltitkolt szándéka volt, mert a peres felek jogviszonyát az írásba foglalt szerződési tartalom alapján kell megvizsgálni, amit az alperes esetleges titkos fenntartása nem érint, az ugyanis a szerződés érvényessége szempontjából közömbös (1959-es Ptk. 207. § (5) bek.).

Nem vitás tény ugyanakkor, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a kamat éves százalékos értékét, ezért az a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján érvénytelen. Az ítélet tábla - annak megismétlése nélkül - maradéktalanul osztja az elsőfokú bíróság ezt érintő álláspontját, az érvénytelenség alkalmazott jogkövetkezményére is kiterjedően, s miután ez utóbbit a felperes fellebbezése nem érintette, ezért annak felülbírálatára a másodfokú eljárásban nem kerülhetett sor.

A felperes arra alapítottnak kérte a gépjármű törzskönyvének kiadását, mert álláspontja szerint az opciós szerződés érvénytelen, a kölcsönszerződés pedig a Hpt. 213. § (1) bekezdés f) pontja alapján semmis. Az opciós szerződés azonban nem érvénytelen, kizárólag az Üsz. újabb opció engedésére vonatkozó IV.7. pontja semmis, aminek következtében az alperes opciós joga megszűnt azt megelőzően, hogy a vételi jogát gyakorolta volna. Az elsőfokú bíróság azonban nem is az opciós jogra alapítottnak utasította el a felperes törzskönyv kiadása iránti keresetét, hanem amiatt, mert a gépjármű lefoglalásra került, aminek következtében a Vht. 104. § (3) és (4) bekezdése alapján elidegenítési és terhelési tilalom hatálya alatt áll. Emiatt a felperes a tulajdonjogból fakadó rendelkezési jogosultságával nem élhet annak ellenére, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló határidő eredménytelenül telt el. Lényeges emellett az, hogy a közúti közlekedési igazgatási feladatokról szóló 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 84. § (4) bekezdése értelmében a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás által meghatározott jogosult részére adható ki. Az elsőfokú ítéletnek ezeket az indokait a felperes sem vitatta fellebbezésében. Kiemelendő továbbá ezzel összefüggésben, hogy a Vht. 103. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a gépjármű lefoglalása esetén a végrehajtó köteles a forgalmi engedélyt és a gépjármű törzskönyvét is lefoglalni és megküldeni az illetékes közlekedési igazgatási hatóságnak. Ebből következően - bár erre peradat nincs - a törzskönyvet az alperes nem tarthatja birtokában, de ettől függetlenül a foglalás tényére tekintettel a felperes nem is követelheti annak kiadását az alperestől. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes e kereseti kérelmét is.

A felperes által hivatkozott Hpt. 213. § (1) bekezdés f) pontját - nevezetesen, hogy a szükséges biztosítékok meghatározásának hiányában a kölcsönszerződés semmis - úgy kell értelmezni, hogyha a felek megállapodnak a biztosítékokban, azt a szerződésben rögzíteniük is kell. A perbeli esetben ez megtörtént, az üzletszabályzat I.29., valamint 30. pontja, továbbá az opciós és az adásvételi szerződés rögzíti a biztosítékokban való megállapodást, így ez okból sem állapítható meg a szerződés semmissége.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült - ügyvédi munkadíjból álló - költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapította meg.

A felperes az eljárás során illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért fellebbezése eredménytelenségére figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdése, továbbá, az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Szeged, 2018. május 23.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró